

Universitätsbibliothek Paderborn

Evropeae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Anglia

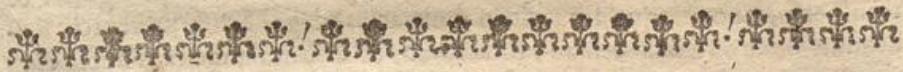
Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1671

Capvt V. Consultatio Elizabethæ de exterminanda extra Angliam religione Catholica. Pars negans. Quid hominis esset Guilelmus Cecilius, eius in oppositum rationes, & secundūm eas decretum, & executio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10773

rantum satagebat Elizabetha minimè persuasit, fallebatque obductam speciem nativa indoles, ut dubia etiam perplexis in rebus, & ambiguis responsa, qualia in visu Tyberio fuere, à quo nihil prodibat tam expeditum, & liquidum cuius non lateret aliqua subdola interpretatio, quæ fidem fallentis liberaret. Denique (nec enim lineamenta omnia eius mentis hic duco, sed ea solùm ex quibus agnoscatur quoties in theatrum huius Historiæ venerit) in Ministrorum delectu mirè sagax non eligebat nisi penitus intr̄spectos, & qui mentis eius, & consiliorum arcanos fines ipsa quoque tacente diuinarent, vt posset, si quando res poscerent, actis frui apud se, iisque gaudere; actorem improbare, velut maculati lineas prætergressum tales nocta armabat omni potestate quæ morum quidem auctoritati attollenda, sed suis maximè utilitatibus augendis conduceret; haud tamen vñquam adē absoluta, vt inducerent animura non posse illam ipsorum præsentia, ministerio, & opera carere. Multò minus ut sibi vel metuendi euaderent, vel patienter tolerandi. Demas tamen hinc licet comitem Robertum Dudleyum à quo tantumnum illaqueata est, amore primū (inquit eius Historicus) quem natale vtriusque sydus copulabat; suis deinde quas scitè ab ea didicerat, apteque admouerat artibus, vt nec illa quantumuis maximè cuperet nimium illud quod is supra modum in regno poterat valeret rescindere, neque is illam ab eo auertere quod ante omnia anhelabat, vt sola regnaret.

*Consultatio Elizabethæ de exterminanda extra Angliam religione Catholica. Pars negans.
Quid hominis esset Guilelmus Cecilius, eius in oppositum rationes, & secundum eas decretum, & executio.*

C A P V T V.

 RIMA hæc post regnum occupatum Elizabetham coquebat cura, extirratio Catholici nominis ex tota Anglia; hanc illam paucis quibus intimè fidebat contulit, vt statueret, num manus operi esset illicè admouenda; an lentè in commodos differri articulos deberet, ne periculose rei tantæ moles præcipitaretur. Sectas quidem, vt post videbimus, errorum omnium, & pestes in regno alebat, etiam aperte inuicem pugnantes, inimicas, factiosas prouocationibus, minis, tumultibus scindentes in opposita studia populum; impunè attamen, licenter, ac pro libidine; nullam earum exilio, nedum ferro, & macello damnauit. Religionem Catholicam, ferro, & igni aggressa est, expulit,

expulit, infestata est solam, esto afficta specie deformatam; re tamen vera quod sola cum reliquis non posset concordior degere, quam cum mendacio veritas; sola esset Romano tam sancte addicta Pontifici, ut non posset ab eo seiungi, nec ferret mulier regnum duorum Monarchiam ambiens, & æquè in animos ut in corpora dominari, suum illud semis fictum, semiuacuæ coronæ ius, & Imperium diuidi.

Mutationem Religionis in oppositam repentinam, multa suadebant fore ambigui exitus, & calamitosam toti regno. Nam præter illud politice prudentiae peccatum capitale, quod vitandum erat nouitiæ Principi, ne à primo statim regni exordio, nobilissimam prioritaret, & potentissimam regni partem, quales tunc erant Catholici; omnes cum ceto antistites, Magistratus, & tribunalia, Prouinciarum Praesides, nobilium Ordines, magistri doctrinarum Cantabrigienses, & Oxonienses, iidemque auspices sapientiæ Londinensis; aduersus tot regni, tam sublima capita mouere. Quid erat aliud nisi iusta omnium æterni & implacabilia odia inimicata in unius caput, eaque conscientiæ naturali, divino, ac supremo: iure, à quorumuis Principum legibus, & imperiis soluta, & libera. Ad hæc Elizabetham Clementis sepiimi iudicio spuriam, & quod consequens erat paterni sceptri spæ legitima cassam; contra veto Mariam Stuart, Scotiæ Reginam, Henrici octaui proneptem, communione sanguinis regno propiorem, & ipsamet ab Elizabetha Francisco secundo Regis Galliæ, Henrici, filio desponsam, munitamque hoc ipso vtriusque armis ad causam eius propugnandam iam perstrepentibus. Tentatura hos obices nisi suo ingenti periculo non videbatur Elizabeth, alioqui suorum cum externis accensura confessiones clandestinas ad restituendam Catholicis Angliæ, Religionis antiquæ libertatem; & suam regno Scotiæ Reginam. Erant hæc fateor ab Catholicorum genio alienissima quos ipsi quoque Protestantes scribynt Elizabetham tam se morigeros, & obsequentes præbuisse; quam hæreticos, Mariæ perduelles, & refractarios; & si annorum viginti supra centum gesta publica reuoluuntur, clatum fiet à primis sub Henrico octauo turbinibus ad Carolum secundum Anglos Catholicos tametsi male crudèque habitos, absque vila comparatione fidelitatis erga Reges suos, & obedientiæ palmam, præ cunctis Protestantibus tulisse; hæc licet ita se haberent, illa nihilominus regni conseruandi Zelotypa cautio, cuius est proprium omnia in peius accipere, & futuri damni suspcionibus; velut oraculis, & certis agenda æstimare, pro solenni suo hæc debuit à Catholicis diu multumque offensis metuere. His tamen & aliis inuentu facilibus argumentis, portento par fuit, nihil apud illos secretoris consilij Senatores actum; licet ex necessario utili ea peterentur, quæ sola ferme habentur legitimi ponderis. Vicit pars audendo felicior, quam benè consulta decernendo. Mutandam in Anglia Religionis antiquæ fidem; & quicquid inde timeretur; iam tempus agi rem, nec vterius differri, ceterum ex ea ut ominabantur, nihil posse nisi faustum, & lætum expectari. Tanti porro negotij ab ortu progressus, & exitus cum infinita clade rei

22 *Europea Historia Societatis IESV,*

Catholicæ, Orthodoxi auctores, Guillermo Cæcilio omnes attribuunt, tot
Anglorum occultis, & editis libris decantato ut libenter de illo taceam.
Protectori olim fuerat ab secretis, inde illico fortunæ melioris, mancipa-
uit se Duci Northumbriæ, Domini sui perdendi ministrum & socium.
Fuitque huius operæ pretium, vt scriba euaderet, & consiliarius Regis
Eduardi; quo brevi extincto, prolixam & fidam operam Mariæ, ac Polo
Cardinali, sed frustra detulit. Repulsusque se totum Elizabethæ dedit.
Finxitque ad omnia illius obsequia & nutus; votorum suorum ambitum,
expectationibus futuri timidis, iucertisque sustentans. Et vero ab iis adeò
non procul aberrauit, vt earum quoque superauerit metas, & Elizabetha
promouente, in gradus honorum conscenderit, alios aliis fructuosiores.
Primo pupillorum arbiter constitutus, dein regni ætatio Præfectus, tum
Baro Burleyensis. periscelidis Eques, & omnia: *verum enim summam illi*
quod unmodo commisit, vt quem naœta esset sibi ybique simillimum; nauis
illa, is temo, sed ita prouidus, ad auertendam inuidiam odiosarum rerum, vt
tanquam Poëta, in scenam abstrusus inuentorum suorum solos produceret
actores, & executores. *Quod fangi ab eo putabant Catholici frustrationes*
precum, quibus apud illum dum suas expostularent miserias; negabat se
vel eas rescisse, nedum vt esset earum socius vel auctor: ex qua illius in-
genij nocte ambigua vulgo ferebatur, alios verbis, factis Cæcilium solis
attendere.

Hic ergo partem orbis Christiani tam illustrem, & tantam; sollicitatu-
rus ad defectionem à Romana sede, prauitate magis ingenij quam ratio-
nibus usus est; quanquam, & has quoque potentissimas adhibuit, vt confi-
ceret non posse ab iis aliud decerni, qui saluum Elizabethæ regnum
suum vellent, saluam regno quietem, & fidelitatem. Clementem septi-
mum frequenti Senatu purpuratorum Patrum, de spuria eius & adulteri-
na origine iam pronunciassè; negasseque Annam eius matrem fuisse cum
Henrico legitimis nuptijs copulatam; quare hanc Rom. Pontificis agno-
scere, profiterique potestatem, idem fore vt sibi propriis manibus dire-
ptam capitij coronam proiicere, ultroque se regno abdicare; rationis, hu-
ius vim & pondus supra modum auxit, Pauli quarti recens paucisque pro-
bata responsio, rogatus enim ab Elizabethæ, quem indicauimus legato,
vt regni eius primordia precatione fausta dignaretur, negauit se posse
successionem eius approbare, quæ & spuria esset, & in occupando re-
gni throno, summi Pontificis anteuerisset suffragium. At si partium
compromisso causæ arbiter posceretur, in Elizabethæ gratiam omnia fa-
cturum. Iactam ergo iam, & vi etiam aleam debere ab illa retrahi, & de in-
tegro mitti: Sceptrum, Regni totius communis assensu sibi iam tradi-
tum, disceptationibus credi Iurisperitorum? & donum agnoscendi Ponti-
ficiis, quod pridem hereditarium à patre accepisset? At enim præstate
quis posset, Papam tantæ litis arbitrarum ac dominum iudicem, à Ma-
ria Stuarta, minimè pronuntiatum? iustorum nempe ortu natalium il-
lustri; Papæ addictissima & intima partibus; solenni Parisis acclamatio-

ne,

ne, Regina Scottiæ, Angliæ, & Hiberniæ salutata ; sua Romæ iura, Christianissimi Regis ardentibus studiis ; apparatu armorum in Anglia fortiter propugnante : Pacem Regni, quod spectat, inani eius laetari dulcedine qui opinarentur posse ibi constare, vbi tot essent certò factiones, tot animorum & armorum pugnæ quot sectarum ritus. Sectas, de cætero, alias inter se discordes, haud tamen externo cum hoste conuenient ; Catholicos fortis habere cum quibus consilia misceant, Papam, Gallum, Hispanum. His si Papæ in mentem veniat Angliam suo excusam thiaræ, in prædam cedere primi occupantis, quid creditu, factuwe priuìs, quam certò & feliciter conjecturos tantis in regno, & tam potenibus Catholicorum fultos præsidiis : qui tantò procliviùs ituri erant in nouum dominum, quantò libertatem Romanæ fidei optabant ardentijs. Hæc Cæcilius, eiisque confessores. Quæ prudenti ab iis meditatione concepta, & edita laudauit Elizabeth. Verum impat ipsa tantæ moli vertenda, de petabat futurum ut Parliamentum sibi adiungeret, cuius ex quinque partibus, quatuor Catholicorum essent ; Primaria maximè sanctorum Præsulum, & nobilium classis. Atque hic Cæcilius materiam natus est artis sue palmarie specimen tam perfecta vafricie exigendi ut posset in ea magister appellari.

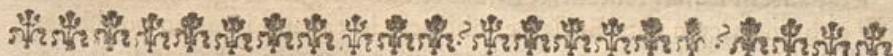
Cartas inter fallaces quibus Elizabeth ludebat quo cumque libuisset, Priuatos, Principes, clientes, extraneos, fortunatior ei nulla fuit, conditio ne suarum nuptiarum, quas vt posset semper omnibus spondere, nemini unquam obstringere voluit. Virgo eius candoris qui Deo notus est, contestata fuerat in regni aditu se titulum Virginis sepulchro illaturam ; Regno dum coronaretur, tanquam sposo nupsisse ; huic suos amores dicasse omnes ; mortali nunquam fore obnoxios, sui tamen spem cum regno poriundi occupabat ad lucrum cum omnibus, quorum libi putaret deceptionem profuerit, aspirabantque ad conditionis tantæ formem non Angli modo, iisque complures, sed & Suecia, Dania, Germania, Francia, nec in iis defuit qui sponsalitium etiam annulum ex ea referret, negabat enim tunc se posse, regni precibus obstarre successione filij nascituri spes suas alentis, alioqui se fore à coniugio alienissimam. Hi certè duarum vultus personatum, aptè in unum compositi, dispersatique mendacium, animo virginem, sponsam obedientia exhibens, Elizabethæ ingenio cessere percommode, nam & licuit illi amores varios tractare, quod etsi virginem dedecet, tolerabatur facile in Reginæ nuprias meditante ; & obsequia suorum, fidem, animos, seruitutem, nullo sumptu coempta in manu habuit ; in rem suam vertenda si usus posceret ; iis vero inter se vbi opus foret committendis, vel dissociandis, non plus esse cernebat negotij quam in riuibus faciendis. Foris autem quis extra Angliam, mouere aliquid in Reginam veller quam speraret uxorem, & cum ea regnum : hmo quis illi dubiis casibus, præsto non foret omni ope ad defensionem regni, quod cum ipsa ambiret ? Ipsa interea dum se nulli addicit sua viuis est, nec domi admittere dominum

sustinet cum quo possessione regni salua, diuidat maiestatem, Rex semper simili eadem & Regina. Et quanquam dulce est in posteris viuere, & in suo hærede regnare superstitem, sed arbitratur Elizabetha iucundius, vota omnia sua in se vnam referre, metusque omnes secum absoluere. His rationibus suspensas diu nuptias, nunquam conclusit Elizabeth, nam illa nescio quæ ab iis diuersa quam profert externus historicus, ex iis reuincitur, quæ de Roberto Dudleyo supersunt. Iam rei cardo est prima nuptiarum quas inire fangebat promissio (veteriorum Cæcilij inuentum) quæ indiginis modis Parliamentum ei obstrinxerit, in pernitiem rei Catholice.

Duos mente signarat Cæcilius, quorum erat maior, & potentior factio, in prima classe Parliamenti, (quam altam, & Patium nominant) in hac sedent Episcopi, & præcipui Abbatum; Duces, & certus Baronum numerus. Classem alteram componunt, Bassæ Cameræ appellatione, viri primarij, nobiles, ciues, sua quique insignes peculiari dignitate. Provincia rum, & urbium populos hæc refert, easque vniuersitates quibus id ius prærogatiuum concesserit. Harum suffragiis classium, ubi, quæ Regis est tertia accedit, acta res est, & peruicta causa, & regni totius statutum censetur comitiis, quod pro Parliamenti lege & Decreto vulgatur. Quos dixi putasse Cæcilium suis captationibus dociles, fuere Comes Princeps Parliamenti, & potentissimus in regno Dux; ambo nuper vxore orbati; Dux saeuo in Pontificem odio, Reginæ amore Comes ardens; iratus ille, & moras pertulsi matrimonij contrahendi, quod pridem cum proxima sanguine Romæ petierat; hic magnarum rerum agitator, non timidè Reginæ nuptias ambitionis. Sibi Cæcilius iam consuluerat, eique persimilis Nicolaus Baconus, iuriis Anglicani peritia celebris. Hos inter se vxorum cognatio, nam sorores erant, & impotens ambitus, amicitia, & studiis iunxerant, fulciebantque se mutuis inuicem ad honores, opesque officiis. Rati ergo utramque sibi apud Reginam prona obtenu fore, si Parliamenti animos in eius consilia, & desideria flexissent; aggrediuntur Baconis Ducem, Cecilius Comitem; nec fuit Bacono difficile conceptam Ducis indignationem aduersus Pontificem & Romanam vehementius inflammare. Laudando prouidam Henrico Octauio & sapiens factum, in excutiendo ab regni cœruicibus illorum iugo, Nec disparem fore Elizabeth gloriam, si restitueretur à Parlamento in iura hæreditaria, quibus illi à patre relictis, non potuerat Maria, cum suo, & Angliae damno seipsum exuere, & Anglicanæ Ecclesiæ diadema vltro sibi de capite demere. Hoc si resumeret Elizabeth quid opus deinceps ad geniculari, supplicare, & magnis impensis, cum consanguinea nuptias emere: sic iste cum Duce. Quem ira præceps, & rerum suarum rationibus implicitus animus ita excæcauit, vt promitteret se nihil omissurum quod à Parlamento Regina Elizabeth, in pristinam restitueretur potestatem.

Alterum spes tam impatiens, & vecors inuasit ut motus cerebro, nisi post longam insaniam non resipuerit, & damno quidem, quæ luctu maiori.

iori. Huic Cæcilius, à se demonstrauit Reginam eius amore captam, & merito, vt cui parem Anglia non haberet. Non posse illam obitare Parlamento à quo esset proximè roganda, vt matrem Regis anteponeret Virgini; Regno post illam, & in votis, & necessarium Regem esse; priuatam decere virginitatis decus; Reginam maius communis boni, quā priuati studium, & ardorem. Se quidem illi pro ea quam nouerat tenuitate amoris regij erga illum, certio posse spondere, si quo illam insigni demereretur oblequo, aut nunquam mortali aut ipsi nupturam. Porro illud insigne, ac palmare, tūm per se, suōque pretio, tūm Reginæ ipsius estimatione, excellentius nullum fore, quā si ex dirādio Regina resocaretur in integrum, & diuisum cum Papa imperium, solidum ipsa recipret, & ex nullius arbitrio suspensum, poneret ille quam gerebat Catholicī speciem, Maria regnante laudatam, & necessariam; tunc sub Elizabeth à conditione temporum alienam. Posse illum & vellet à Parlamento obtainere, vt Elizabethæ redderetur honos quem à Pātre ac fratre Regibus accepisset, & reponeretur illius capiti corona Ecclesiae Anglicanæ, cuius tantæ machinationis ne pauenda statim specie terroretur, addebat non vltra id exigi quā imperaret necessitas stabiendi Elizabethæ regni, quod illi Maria, & arma Galliæ contendebant. Possessione regni solidè firmata, nascitura, vt solent ex aliis alia, & tempus quo reguntur cuncta, rebus nouis noua consilia daturum.

*Elizabetham Parlamentum, Ecclesia caput in Anglia statuit. Dux & Comes misere pereunt.
Decreti formula.*

C A P V T V I .

LINGVAS hi duo Consiliarij scelestissimo omnium Dæmoni commodatunt; qui simul & nouis aduersus Pontificem venenis, Ducus animum incendit, simul Comitis caput hymenei regalis vesana fiducia fascinavit; vtrumque furiis concepti ambitus eō egit ut fidem obstringerent, Reginæ gratia omnia facturos, & dignitatis eius negotiorum modis omnibus prouecturos, quod reipsa quoque quā promisso, & verbis cumulatiūs præstitere. Vocatis in Parlamentum Comitiis, prodit cum his duobus Cæcilius ad expugandas voluntates, & extorquenda suffragia primarum classium, suadendo, terrendo, supplicando, promittendo, prout quisque admotis habili fraude præsidiis cef-surus facilis videbatur, & opportunior captui futurus. Responsa tulere partim ambigua, partim clara; negare alij aperte ac liberè;

D